

dr hab. inż. arch. Anna Bać, prof. PWr
Wydział Architektury
Politechnika Wrocławska
Katedra Architektury i Sztuk Wizualnych
anna.bac@pwr.edu.pl

Recenzja osiągnięć naukowych i monografii w postępowaniu habilitacyjnym **dr inż. arch. Joanny Bach-Głowińskiej**

1. Podstawa opracowania

Recenzja osiągnięć naukowych i monografii habilitacyjnej zostały dokonane na podstawie pisma z dnia 9.maja 2022 zgodnie z uchwałą Rady Naukowej Wydziału Architektury i Urbanistyki na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej z dnia 20.04.2022 roku. Opracowanie wykonano na podstawie przekazanej dokumentacji osiągnięć Kandydatki (papierowej i cyfrowej) zawierającej 4 zeszyty z osiągnięciami oraz 3 publikacje, w tym jedną wskazaną jako osiągnięcie naukowe¹.

2. Informacje ogólne o Habilitancie

Dr inż. arch. Joanna Bach-Głowińska uzyskała tytuł magistra inżyniera architekta w 1994 roku wykonując pracę dyplomową pt. Hotel nadmorski Gdańsk Zaspą pod opieką doc. inż. arch. Zbigniewa Czekanowskiego. Stopień naukowy doktora nauk technicznych w dyscyplinie Architektura i Urbanistyka, obroniła na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej w 2012 roku, dysertacją pt. Idee inteligentnego rozwoju i planowania zintegrowanego w przemianach rozwojowych miast, pod opieką prof. dr hab. inż. arch. Piotra Lorensa. W latach 1994-1996 Habilitantka studiowała na wydziale grafiki użytkowej, na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Habilitantka ma spore doświadczenie zawodowe: w latach 2000-2017 w Biurze Rozwoju Gdańska, jako starsza projektantka, starsza specjalistka w planowaniu, pracowniczka Laboratorium Inicjatyw Miejskich, a także od 2018 roku jako jego Kierowniczką w BRG w

¹ Dużą trudność stanowił dla mnie brak powiązań pomiędzy poszczególnymi załącznikami z dorobkiem, które pozbawione są numeracji i spisów treści (tytuły w postaci naklejek na skorysach). Mylące były niektóre informacje, np. nazwy monografii inne w książce i inne w zestawieniach („Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta na przykładzie Gdańsk Glasgow czy „Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta. Przykład Gdańsk i Glasgow” czy „Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta w Gdańsku i Glasgow”). Być może dlatego że podobne/te same osiągnięcia pojawiały się w wielu miejscach w różnych zestawieniach – jak miemam w wyniku wymagań ministerialnych. Podobnie wersja elektroniczna wniosku pozostawia wiele do życzenia: nieadekwatne moim zdaniem nazwy plików, które zawierają nieuporządkowany zbiór dokumentów – zupełnie nieczytelny spis treści! Np. 4_2_pozostały dorobek>recenzje>4_3_1_poszukiwanie inteligentnego miasta....>URBAN_series>publiczny odbiór książki>4_1_recenzje wydawnicze do osiągnięcia habilitacyjnego i pdf z nim. Utrudnieniem była niezgodność wersji papierowych i elektronicznych. Te niedociągnięcia znacząco i zupełnie niepotrzebnie wydłużyły prace recenzenckie!

zespole badawczym realizującym projekt SUGI FWE Nexus "CRUNCH odporne na zmiany klimatyczne miejskie wybory: optymalizacja cyklu żywnościowo-wodno-energetycznego". W latach 2013-2015 odbyła Postdoctoral Research Fellow, w Glasgow School of Art – co jak się wydaje umożliwiło jej nawiązanie długofalowej współpracy z miastem Glasgow. Od 2013 roku Habilitantka pracuje na Politechnice Gdańskiej (2013-2017 na pół etatu).

Ponadto Habilitantka pracowała od 1996 jako graficzka w agencji reklamowej (1996-1997), we własnej pracowni architektonicznej (1997-2000) oraz jako starsza asystentka w biurze projektowym (1998-2000).

3. Ocena osiągnięć Habilitantki

3.1. Osiągnięcia naukowe

Swój dorobek naukowy Habilitantka określiła jako „badania porównawcze między miastami”, które zaowocowały dwoma nurtami zainteresowań: 1) inteligentne miasto od 2009 roku, 2) narzędzia transformacji w urbanistyce od 2011 roku. Oba nurty uważam za bardzo ważne i aktualne.

Efektowności działalności naukowej Habilitantki są m.in. następujące pozycje:

- autorska monografia zgłoszona jako osiągnięcie naukowe *Wzory kreatywności. Koncepcja modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego jako narzędzie badania procesu twórczego w środowisku miejskim*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa, 2021;
- monografia *Inteligentna przestrzeń: trzeci wymiar innowacyjności*, Wydawnictwo Oficyna, Warszawa, 2014;
- redakcja i współautorstwo monografii wieloautorskiej: *Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta. Przykład Gdańsk i Glasgow*, Wydawnictwo Oficyna, Warszawa, 2015.
- oraz inne publikacje i rozdziały w monografiach w języku polskim i angielskim.

Habilitantka koordynowała prace studialne w międzynarodowym projekcie *Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta w Gdańsku i Glasgow oraz Przemiany rozwojowe Gdańsk i Dublina*. W mojej ocenie – dwie zawarte w dorobku monografie będące efektem tych badań (jedna autorska i jedna pod redakcją naukową Habilitantki) stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka. Przybliżają kwestie tzw. inteligentnego miasta, które są ważnym krokiem na drodze zrównoważenia. Napisane w przystępny i poprawny sposób. Stanowią kompendium wiedzy na temat dobrych praktyk i tendencjach aktualnej polityki planowania przestrzennego. W tym kontekście jest dla mnie zagadką dlaczego tak ciekawym międzynarodowym projektem nie towarzyszyły znaczące publikacje naukowe...? Niektóre pozycje pozostały jedynie na poziomie dokumentów wewnętrznych BRG.

Podając za Habilitantką od około 2010 roku opublikowała 15 rozdziałów w monografiach naukowych, 3 artykuły w czasopiśmie naukowych, była członkinią 8 redakcji naukowych monografii, są to pozycje jedno- i wielo-autorskie, w języku polskim lub angielskim. Ta liczba wskazuje na dużą aktywność Habilitantki, choć niepopartą wskaźnikami

bibliometrycznymi: IF 0, cytowania wg Google scholar 28, publikacje z JCR 0. Punktacja za publikacje w skali 1-30. Ilość punktów za dorobek wg MNiSW wg Habilitantki wynosi 809.43.

Była współorganizatorką 7 wydarzeń i sesji na konferencjach z ramienia PG lub MG.

Do ważnych osiągnięć Habilitantki należy od 2018 roku kierowanie pracami badawczymi polskiego konsorcjum w ramach wspomnianego już międzynarodowego projektu „CRUNCH odporne na zmiany klimatyczne miejskie wybory NEXUS: optymalizacja cyklu żywnościowo-wodno-energetycznego”. A także kierowanie pracami w zagranicznym projekcie „Smartest place in designated species by Academy of Urbanism” (2013-2015). Ponadto Habilitantka koordynowała prace studialne w międzynarodowym projekcie *Poszukiwanie modelu inteligentnego miasta w Gdańsku i Glasgow oraz Przemiany rozwojowe Gdańska i Dublina*. Habilitantka uczestniczyła też w innych pracach, m.in. Studium Tras Rowerowych dla Gdańska - STeR i Studium lokalizacji Obiektów wysokościowych – SLOW z ramienia BRG (co może powinno zostać zaliczone do osiągnięć projektowych). W ramach projektu CRUNCH powstał prototyp Nieinwazyjnego Systemu Pomiarowego w trakcie zgłoszenia patentowego.

Przegląd wybranych prac oraz załączonych recenzji² pozwala na poparcie mojego stwierdzenia zawartego dalej w komentarzach do osiągnięcia habilitacyjnego, że cechami charakterystycznymi tekstów pisanych przez Habilitantkę jest ich dość trudny odbiór z powodu m.in. uogólnień i używanego języka, nieścisłości w zakresie merytorycznym i zaskakująca redakcja tekstu. Równocześnie prace zawierają cenne i ważne informacje oraz reprezentują zadawalający poziom merytoryczny. Na szczególną uwagę zasługuje aktualność podejmowanych zagadnień planistycznych związanych z rozwojem zrównoważonym, partycypacją, kwestie innowacyjnego zarządzania przestrzenią miejską, udział nie tylko takich obszarów jak zieleń, ale i woda oraz energia w planowaniu rozwoju terytorialnego w kontekście zmian klimatu.

3.2. Osiągnięcia projektowe

W pracy zawodowej Habilitantka głównie zajmuje się urbanistyką – posiada uprawnienia zawodowe (2002), wskazała udział w pracach nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska w 2018 oraz 9 MPZP z czego 6 z lat 2001-2005 oraz 3 z lat 2014-2016. W Zeszycie wybrane projekty przedstawiono jedynie pierwsze strony MPZP (podobnie jak innych projektów), więc nie jestem w stanie odnieść się do ich treści merytorycznej i ocenić na ile w tamtym okresie możliwe było realizowanie planów zgodnych z zainteresowaniami naukowo-badawczymi³.

² Ela Krawczyk i Magdalena Szmytkowska/ dla *Przemiany urbanizacyjne Gdańska i Dublina*, Henryka Gawońskiego i Wojciecha Sońta /dla *Inteligentna przestrzeń. Trzeci wymiar innowacyjności*, Michała Stangela i Roberta Masztalskiego/dla *Wzory kreatywności...*

³ Natomiast załączono MPZP niewymieniony w Wykazie, tj. MPZP z 2011 roku. Po jego analizie mogę stwierdzić, że zawiera on pewne zrównoważone zagadnienia planistyczne (np. wskazanie retencji wód opadowych, pozytywne parametry dla projektowania zieleni).

Zapewne na docenienie zasługuje udział Habilitantki w przygotowanym przez BRG SUIKZPMG, które nagrodzono w 2018 roku nagrodą Ministra Inwestycji i Rozwoju.

Przegląd innych projektów (CRUNCH, STeR i SLOW), których współautorką jest Habilitantka wskazuje na ich istotne znaczenie dla rozwoju przestrzennego Gdańska. Dzięki pełnionej funkcji w BRG możliwa jest realizacja projektów zgodnych z zainteresowaniami badawczymi umożliwiając ich potencjał wdrożeniowy.

Habilitantka było współautorką 10 projektów architektoniczno-budowlanych, z udziałem od 50-80% w zróżnicowanym charakterze, nie posiada uprawnień zawodowych.

3.3. Osiągnięcia dydaktyczne i sprawowanej opieki nad studentami

Habilitantka była sekretarzem konkursu studenckiego i recenzentką w konkursie Instytutu Metropolitalnego na prace dyplomowe.

Jest współredaktorką serii „Urban Ideas” i współredaktorką naukową cyklu 7 publikacji zawierającej prace studenckie (II stopnia na WA PG, m.in. na przedmiocie Studia i plany zagospodarowania przestrzennego) wykonane w ramach projektu CRUNCH. Prowadziła warsztaty studenckie w ramach prac badawczych. Współprowadziła przedmioty z planowania i urbanistyki w języku polskim i angielskim.

Jest promotorką pomocniczą w przewodzie doktorskim, prowadziła 9 dyplomów inżynierskich i magisterskich (w języku polskim i angielskim).

3.4. Współpraca z instytucjami lub organizacjami naukowymi w kraju lub za granicą

Habilitantka współpracuje z instytucjami zagranicznymi uczestnicząc w wyjazdach służbowych (delegacjach), pełniąc funkcje reprezentacyjne i jako członkini zespołów – w sumie 11 udziałów. Należy docenić starania Habilitantki o finansowanie badań – w sumie 8 złożonych wniosków w latach 2013-2021.

Habilitantka wskazała swoją aktywność na polu współpracy z sektorem gospodarczym (ekspertyzy, opracowania studialne etc.) – 8 pozycji.

Habilitantka wykazała 3 nagrody Rektora PG, za pracę doktorską oraz jedną zbiorową za wspomniane SMPZP.

3.5. Odbyte staże

Habilitantka odbyła staż 2 letni w Glasgow School of Art w Glasgow Urban Lab (2013-2015), wyjazd studyjny (3 miesiące) oraz cztery 7-mio dniowe wyjazdy w ramach Erasmus Plus Training Staff (Portugalia i Chiny).

3.6. Działalność popularyzująca naukę lub sztukę

Habilitantka wygłaszała wykłady na zaproszenie 9 na konferencjach międzynarodowych, 4 – krajowych, dawała wykłady plenarne – 4 międzynarodowe i 2 krajowe, a także

prezentowała 4 postery. Wskazane dokumenty świadczą o jej pozycji w kręgach urbanistycznych i samorządowych.

4. Opinia dotycząca monografii habilitacyjnej

Osiągnięciem naukowym wskazanym przez Habilitantkę w postępowaniu habilitacyjnym jest autorska monografia *Wzory kreatywności. Koncepcja modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego jako narzędzie badania procesu twórczego w środowisku miejskim*, wydana w 2021 roku przez Oficynę Wydawniczą ASPRA-JR, Warszawa. Recenzenci: prof. dr hab. inż. arch. Robert Masztalski oraz dr hab. inż. arch. Michał Stangel, prof. POLSL.

4.1. Dane ogólne

Opiniowana praca liczy 319 stron, w tym 144 strony tekstu podstawowego, napisana jest w języku polskim. Składa się z Słowa wstępu, Wprowadzenia, trzech rozdziałów tematycznych, Podsumowania, Streszczenia i Abstraktu po angielsku, Aneksów, Indeksu pojęć, Podziękowań, Spisu rysunków i wykresów, Spisu tabel i Bibliografii. Autorka jednolicie przywołuje pozycje wydawnicze i netografię – 359 pozycji, wykorzystała 50 rysunków (bardziej schematów) i 25 tabel.

We Wprowadzeniu przybliżono wybrane koncepcje miast oraz kontekstualne i procesualne ujęcia kreatywności. Wskazano cele, hipotezy, strukturę i metodologię monografii. W pierwszym rozdziale przybliżono wybrane zagadnienia dotyczące procesów twórczych i kreatywności. Rozdział drugi zawiera założenia, metodologię oraz próby walidacji i weryfikacji autorskiego modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego – PDK. W rozdziale trzecim zaprezentowano zastosowanie modelu PDK jako narzędzia w badaniu procesu twórczego w środowisku miejskim. Autorka przyjęła trzy scenariusze bazowe oraz wskazała możliwości badania procesu twórczego z kilku perspektyw, m.in. wpływu środowiska społecznego i wielokulturowości. W podsumowaniu wskazano perspektywę rozbudowy modelu PDK. W kolejnej części zawarto dość spore streszczenie w języku polskim i znacznie skromniejsze w języku angielskim. W aneksach zawarto przykładowe symulacje ujęte w swoiste karty. Następnie pojawił się indeks pojęć i ujmujące podziękowania. Wreszcie na końcu Spisy rysunków, wykresów, tabel i Bibliografia.

4.2. Ocena merytoryczna pracy

uwagi ogólne Tematyka kreatywności i procesów twórczych w kontekście przestrzeni publicznej oraz wybranych uwarunkowań społecznych czy kulturowych podjęta w monografii jest niezwykle ciekawa. Autorka bardzo szeroko traktuje o samej 'kreatywności' z perspektywy socjologii miasta, psychologii i filozofii Wschodu i Zachodu, podejmuje też próbę zbudowania autorskiego matematycznego modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego – PDK. To interdyscyplinarne ujęcie tematu ma swoje niewątpliwe zalety, ale także wady wynikające z potrzeb przypisania osiągnięcia habilitacyjnego do dyscypliny architektura i urbanistyka – a w tym konkretnym przypadku – urbanistyka.

Wybór tematu uważam za bardzo istotny w dobie poszukiwania zrównoważonej urbanistyki, inteligentnych miast oraz dążenia do innowacyjnych metod kształtowania środowiska miejskiego, które Autorka określa jako „kontekstualne ujęcie kreatywności do urbanistyki”. Efektem badań są jak napisała Autorka „Nowy, uniwersalny model teoretyczny opisujący rzeczywistość miast” oraz „Nowe narzędzie badania procesu twórczego”. „Wzory kreatywności - wyznaczone i zrealizowane scenariusze symulacyjne w celu walidacji i weryfikacji modelu PDK jako narzędzia badania procesu twórczego w środowisku miejskim doprowadziły wg Autorki do nowej metody badawczej środowiska społeczno-materialnego, pozwalającej na badanie interakcji między procesem twórczym, a szeroko pojętym środowiskiem miejskim.” W moim odczuciu stanowią one oryginalny i nowatorski problem badawczy, praca niesie walory poznawcze i popularyzatorskie, ale także budzi sporo uwag polemicznych.

uwagi polemiczne Obok ‘naukowości’ pracy i jej miejscami wątpliwej wartości merytorycznej, w moim odczuciu zabrakło zastosowania i bezpośredniego przełożenia modelu na tkankę miejską, architekturę etc. Jak twierdzi Autorka badania empiryczne są prowadzone obecnie w jednym z jej projektów. Szkoda, że wyniki nie mogły znaleźć się w monografii habilitacyjnej.

Tytuł pracy „Wzory kreatywności” – uzupełniony o „Koncepcja modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego jako narzędzie badania procesu twórczego w środowisku miejskim” – oddaje etap wstępnych badań, którymi Autorka zajmuje się, jak podaje od 2017 roku. A więc mamy do czynienia z pewnym *wzorem* oraz zaledwie *koncepcją modelu prawdopodobieństwa*. Jak podaje Autorka „dokonano oceny poprawności i logiki modelu w trakcie jego walidacji” (str. 74) – uważam, że w monografii należało zawrzeć opinię ekspercką osoby posiadającej kwalifikacje do specjalistycznej oceny modeli matematycznych. Sam tytuł (nieco przydługi) wymusza pytania o *czyj* lub o *jaki proces twórczy* chodzi? Czy chodzi o mierzalność potencjału kreatywności aktantów przestrzeni czy potencjału kreatywności samej przestrzeni – co byłoby prawdopodobnie łatwiejszym zadaniem. Atrybutami scenariuszy bazowych są: Potencjał, Edukacja, Motywacja i Wartości – co wskazuje na obserwacje zachowania użytkowników przestrzeni, a także na badania ich szerokorozumianych uwarunkowań społeczno-kulturowych. Czy tego typu badania są możliwe? To badania z dziedziny nauk społecznych, które prowadzone są/będą na tle badań nad przestrzenią miasta czy też na tle badań nad projektowaniem przestrzeni miasta...? Jak mierzyć i jak kategoryzować wyniki takich badań...? Niejasna jest dla mnie rola narzędzia – jako oceny oddziaływania kreatywności na przestrzeń miejską czy oceny potencjału pro-kreatywnej przestrzeni miejskiej? Wydaje mi się, że wadą pracy jest brak prostego i solidnego wprowadzenia czytelnika w obszar badań – o czym napiszę w ocenie formalnej.

Autorka zrealizowała swoje cele: 1) opisany w Słowie wstępu (str. 14) i 2) określony w Celach pracy (str. 24). Oba cele są zasadniczo tożsame i w mojej opinii zostały spełnione, biorąc pod uwagę etap prac koncepcyjnych nad modelem. Cele szczegółowe, w moim odczuciu lepiej sformułowane w zakończeniu jako Cele cząstkowe (o tym także w ocenie formalnej). Autorka dokonała weryfikacji przyjętych hipotez – 5 oceniła pozytywnie, jedna zweryfikowana negatywnie. W mojej ocenie tezy są skonstruowane w sposób zbyt ogólny i w połączeniu z dość przeładowanym tekstem stanowią trudność w dobrym odbiorze

prezentowanych badań. Polemizuję z ich zasadnością. Zastanawiam się do jakich wyników może prowadzić model matematyczny w kontekście projektowania przestrzeni miejskich? Czy osoby „słabo wyedukowane”, o „mniejszym stopniu motywacji” i o „niższym potencjale wartości – niższej samodzielności działania” po prostu nie będą kreatorami przestrzeni – czy można tak zaprojektować przestrzeń żeby wszyscy mieli szansę na wzbogacenie swojego potencjału kreatywności...? Moim zdaniem są to niezwykle istotne zagadnienia warte prowadzenia prac badawczych.

Chciałabym odnieść się do określenia (które wielokrotnie powiela się w dorobku Habilitantki) dotyczy pojęcia *zrównoważenie* nazwane przez Autorkę „rozwój zrównoważony opisywany szerzej jako urbanizm” (str. 17, 125). W moim rozumieniu – także znanych mi badań międzynarodowych – *rozwój zrównoważony* odnosi się ogólnie do pojęcia *wzrostu* nie tylko w urbanistyce, ale wszystkich przejawach rozwoju cywilizacji⁴. Mamy więc zrównoważone budynki, normy zrównoważoności budynków, czy zrównoważony przemysł budowlany, energetyczny, transport czy zrównoważone społeczności etc. Dotyczy to także błędnego tłumaczenia w tekście *rozwój zrównoważony* jako *sustainable* (np. str. 125), a powinno być moim zdaniem *sustainable development*.

Druga wątpliwość natury semantycznej dotyczy sporej liczby określeń używanych w pracy w sposób nieoczywisty, raczej mocno uproszczony. Np. pojęcie *proces kreatywności*, które dla mnie jest powtórzeniem (masłem maślanym), gdyż kreatywność (od łac. *creatus* czyli twórczy) – jest sama w sobie procesem umysłowym, twórczym (por. str. 55). Podobnie określenia typu *dualizm systemu wartości w kreatywności* etc. Być może to skrót myślowy typu (u mnie) *obszary zrównoważenia*. Podobnych określeń jest w pracy bardzo wiele.

walory Oprócz zgłoszonych wątpliwości dostrzegam następujące walory naukowe.

➤ Ważnym walorem pracy jest samo podjęcie tematu kreatywności w kontekście procesu twórczego jednostki w przestrzeni miejskiej z uwzględnieniem jej predyspozycji i interakcji ze środowiskiem zewnętrznym, systemu wartości, sytuacji społeczno-materialnej etc. Wyniki badań mogą stanowić przyczynek do znajdowania sposobów na aktywizację użytkowników przestrzeni miejskich w różnorodnych kontekstach i krajobrazach miejskości.

➤ Na dostrzeżenie zasługuje zebranie aktualnych badań na temat wybranych koncepcji miast, które bazując na idei zrównoważenia zmierzają w kierunku „miasta kreatywnego”, a zarazem „kapitału kreatywnego” czy „klasy kreatywnej”, ogólnie pro-kreatywnej urbanistyki.. Dobrze oceniam zebranie aktualnych badań w zakresie procesów twórczych i współczesnych modeli kreatywnego myślenia czy działania. Szczególnie tych w odniesieniu do roli i znaczenia edukacji oraz różnic w kulturze Wschodu i Zachodu.

➤ Uważam, że kolejne etapy badawcze przyniosą większy potencjał aplikacyjny wzorów kreatywności w projektowaniu urbanistycznym i życzę Autorce uzyskania środków na dalsze prace, tak aby mogła praktycznie przyczynić się do otwarcia przestrzeni w miastach na potencjał kreacji i potrzeby użytkowników.

⁴ Podobne zastrzeżenia mam do interpretacji źródłowego ‘zrównoważenie’ używanego kilkakrotnie w publikacjach Habilitantki, które wprowadzie oznacza „trwały wzrost/zdolność do przetrwania”, jednak wywodzi się od słowa ‘nachhaltig’, które po raz pierwszy zostało użyte w 1713.

4.3. Ocena formalna pracy

struktura pracy Generalnie struktura pracy jest przejrzysta i klarowna, choć została skonstruowana w nietypowy sposób. Niezrozumiałe dla mnie jest Streszczenie zajmujące 21 stron, choć Abstract w wersji angielskiej zajmuje jedynie 2 strony. Mam wrażenie jakby był to autonomiczny artykuł, który zawiera najistotniejsze elementy książki, powtórzenia partii tekstu i tym bardziej jest on dla mnie niezrozumiały. Cele i hipotezy pracy mają swoje bezpośrednie odniesienie w Podsumowaniu (str. 117-122). Cele „częstkowe” są lepiej określone na końcu (str. 120), niż na początku nazwane jako „szczegółowe”. Autorka przywołała 359 pozycji bibliograficznych z różnych dziedzin (socjologii miasta, psychologii, filozofii, matematyki, modelowani etc.) – co świadczy o dobrym rozeznaniu tematu i rozległej wiedzy. Doceniam wplecenie w tekst oryginalnych słów anglojęzycznych.

We wstępie zabrakło standardowych informacji dotyczących obszaru badań, terytorium, czasu etc. Informacja o obszarze badawczym – tj. miastach europejskich znajduje się dopiero na str. 69. Zabrakło też typowego przedstawienia stanu badań, być może cały rozdział drugi jest przedstawieniem wybranych badań zgodnych z tematem pracy. W moim odczuciu w monografii we wstępie należało zawrzeć wszelkie informacje o jej strukturze. W kwestii badań nad modelem – zabrakło danych na temat ich metodologii, tzn. dość trudno jest odnieść się do wyników badań przedstawionych w tabelach w Aneksie (np. poziomy, wagi, macierze). Jak pisałam, zabrakło eksperckiej oceny z matematycznego-modelowego punktu widzenia, tudzież nauk socjologicznych.

opracowanie graficzne pracy Sposób graficznego opracowania monografii stanowi jakby przeciwieństwo zwięzłego i miejscami przeładowanego tekstu. Występują jedynie rzymskie numery rozdziałów, bez dalszej numeracji – pomimo tego (oprócz dwóch mylących się Podsumowań) miałam dobre rozeznanie w tekście. Puste strony dają oddech po bardzo wysyconym wywodzie, a grafiki i cytaty ładnie uzupełniają nutkę głębszego wymiaru pracy, który pojawia się m.in. w porównaniach kultur Wschodu i Zachodu.

aparat naukowy Technicznie praca napisana jest bardzo dobrze z podaniem innych autorów, choć zabrakło przywołań rysunków, tabel i aneksów w tekście. Autorka w pełni wykorzystuje narzędzia edycji tekstu.

Znacznie gorzej oceniam poziom specjalizacji tekstu (specjalistycznego żargonu) i pewnych skrótów myślowych, które miejscami utrudniają śledzenie wywodu merytorycznego. Tabele w aneksach wg mnie wymagałyby lepszego opisu co Autorka miała na myśli bez uciążliwych poszukiwań w tekście podstawowym (pozbawionym odwołań do Aneksu). Uważam, że niezależnie od tego jak wyspecjalizowana jest tematyka praca, powinno się ją czytać z łatwością. Zadaniem Autora jest takie wprowadzenie w obszar badawczy pracy, aby był on jednoznaczny. Za nietrafiony uważam Indeks pojęć – który moim zdaniem powinien zawierać ich wyjaśnienia oraz zestawienie terminów anglojęzycznych.

4. Konkluzja – ocena końcowa

istotna aktywność naukowa Moim zdaniem dorobek dr inż. arch. Joanny Bach-Głowińskiej jest wystarczający. Habilitantka wykazuje się aktywnością naukową realizowaną na więcej niż jednej uczelni w tym zagranicznych. Doceniam jej operacyjność i liczne starania o granty, które umożliwiają prowadzenie badań, także na skalę międzynarodową. Działalność Habilitantki w BRG odpowiada jej zainteresowaniom badawczym i umożliwia ich realizację oraz przekłada się na aktywność dydaktyczną. Całokształt jej dokonań świadczy o próbach wprowadzania innowacji w zarządzanie strategiczne miasta – wszak Gdańsk to miasto o bardzo wysokiej kulturze planistycznej.

osiągnięcie naukowe Praca omawia oryginalny i złożony interdyscyplinarny problem badawczy – uważam, że pomimo wskazanych wątpliwości – stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka w zakresie rozpoznania narzędzi wspomagania projektowania przestrzeni miejskich niosących potencjał ich kreowania. Uznaję, że zawartość monografii stanowi preludium do dalszych badań o charakterze implementacyjnym.

wniosek końcowy Uważam że przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe – monografia dr inż. arch. Joanny Bach-Głowińskiej pt. *Wzory kreatywności. Koncepcja modelu prawdopodobieństwa działania kreatywnego jako narzędzie badania procesu twórczego w środowisku miejskim*, a także jej dotychczasowy dorobek spełniają kryteria określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz wnioskuję o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Anna M. Baić

Wrocław, 4. lipca 2022